

Mahalli İdareler Genel Seçimleri Adaylık Süreci

UYARI: Makale'nin tamamına, sitemize üye girişi yaptıktan sonra ulaşabilirsiniz. Siteye üye değilseniz, lütfen ÜYE OL butonuna tıklayarak üye olunuz. Üyelik esnasında, girilen bilgilerin şüpheli olması halinde, üyeliğiniz silinecektir.

Mahalli İdareler Genel Seçimleri Adaylık Süreci

Halil MEMİŞ

I- ÖZÜ:

Mahalli İdareler Genel Seçimlerinde Aday Olmak İsteyen Kamu Görevlilerinden, istifa etmek durumunda olanlar ile aday olamayan veya aday olup seçilemeyenlerin durumu.

II- HUKUKİ DAYANAKLARI:

2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanununun 8. maddesinin birinci fıkrasında yer alan; "Mahalli idareler seçimleri beş yılda bir yapılır. Her seçim döneminin beşinci yılındaki 1 Ocak günü seçimin başlangıç tarihidir. Aynı yılın Mart ayının son Pazar günü oy verme günüdür." hükmüne istinaden, mahalli idareler seçimleri 31 Mart 2019 Pazar günü yapılacaktır.

31 Mart 2019 tarihinde yapılacak olan Mahalli İdareler Seçimlerinde, aday olabilmek için kanun gereği çekilmesi veya görevlerinden ayrılması gerekenlerin çekilme veya görevlerinden ayrılma isteğinde bulunma tarihlerinin belirlenmesine yönelik olarak Yüksek Seçim Kurulu'nun aldığı 23.10.2018 tarih ve 1026 sayılı Kararı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

Karara göre;

"2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 76. maddesinin son fıkrasında; hakimler ve savcılar, yüksek yargı organları mensupları, yükseköğretim kurumlarındaki öğretim elemanları, Yükseköğretim Kurulu üyeleri, kamu kurum ve kuruluşlarının memur statüsündeki görevlileri ile, yaptıkları hizmet bakımından işçi niteliği taşımayan diğer kamu görevlileri ve Silahlı Kuvvetler mensuplarının görevlerinden çekilmedikçe aday olamayacakları ve milletvekili seçilemeyecekleri belirtilmiştir.

2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanununun 17. maddesinde; milletvekilleri, belediye başkanları, il genel meclisi ve belediye meclisi üyeleri ile muhtarların mahalli idareler seçimlerinde adaylıklarını koyabilmeleri veya aday gösterilebilmeleri için görevlerinden istifa etmek zorunda olmadıkları belirtilmiş, ancak kamu görevlileri, siyasi parti il, ilçe yöneticileri, Türk Silahlı Kuvvetleri mensupları (subay ve astsubaylar) ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile sendikalar, kamu bankaları ile üst birliklerin ve bunların üst kuruluşlarının ve katıldıkları teşebbüs veya ortaklıkların yönetim ve denetim kurullarında görev alanların adaylığı konusunda bir hükme yer verilmemiştir. Bu durumda kamu görevlilerinin, siyasi parti il, ilçe yöneticilerinin, Türk Silahlı Kuvvetleri mensupları (subay ve astsubaylar) ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile sendikalar, kamu bankaları ile üst birliklerin ve bunların üst kuruluşlarının ve katıldıkları teşebbüs veya ortaklıkların yönetim ve denetim kurullarında görev alanların adaylığı konusunda 2972 sayılı Kanununun 36. maddesi ile atıf yapılan 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu'nun 18., 19. ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 40. maddelerinin uygulanması gerekmektedir.

2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun "Adaylık için görevden çekilmesi gerekenler" başlıklı 18. maddesinde; "Hâkimler ve savcılar, yüksek yargı organları mensupları, yüksek öğretim kurumlarındaki öğretim elemanları, Yükseköğretim Kurulu, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu üyeleri, kamu kurumu ve kuruluşlarının memur statüsündeki görevlileri ile yaptıkları hizmet bakımından işçi niteliği taşımayan diğer kamu görevlileri, aday olmak isteyen belediye başkanları ve subaylar ile astsubaylar, aday olmak isteyen siyasi partilerin il ve ilçe yönetim kurulu başkan ve üyeleri ile belediye meclisi üyeleri, il genel meclisi üyeleri, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile sendikalar, kamu bankaları ile üst birliklerin ve bunların üst kuruluşlarının ve katıldıkları teşebbüs veya ortaklıkların yönetim ve denetim kurullarında görev alanlar genel ve ara seçimlerin başlangıcından bir ay önce seçimin yenilenmesine karar verilmesi halinde yenileme kararının ilanından başlayarak yedi gün içinde görevlerinden ayrılma isteğinde bulunmadıkça adaylıklarını koyamazlar ve aday gösterilemezler." hükmüne yer verilmiş olup, bu hüküm uyarınca 31 Mart 2019 tarihinde yapılacak mahalli idareler seçimlerinde aday olabilmek için kamu görevlileri, siyasi parti il, ilçe yöneticileri, Türk Silahlı Kuvvetleri mensupları (subay ve astsubaylar) ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile sendikalar, kamu bankaları ile üst birliklerin ve bunların üst kuruluşlarının ve katıldıkları teşebbüs veya ortaklıkların

yönetim ve denetim kurullarında görev alanlar seçimin başlangıç tarihinden bir ay önce görevlerinden ayrılma isteğinde bulunmaları gerektiği sonucuna varılmıştır.

2839 sayılı Kanun'un 18. maddesinde, görevden ayrılması gerekenler ile ilgili genel kurala yer verilmiş olup, mahalli idareler seçimlerine katılacaklar açısından istisnalar 2972 sayılı Kanunun 17. maddesinde sayılmıştır. İstisna hükmünde kendilerine yer verilmediğinden görev yaptıkları yerden aday aday olmak isteyen siyasi partilerin il, ilçe teşkilatlarının yönetim kurulu başkan ve üyelerinin de istifa etmeleri gerekmektedir.

Öte yandan; 2839 sayılı Kanunun 18. maddesinde; aday aday olabilmek için belirli bir tarihte "görevden ayrılma isteğinde bulunma" koşulu getirilmiş, bu koşulun istifa şeklinde ayrılma ile sınırlı olduğu, emeklilik suretiyle daha sonra vaki olacak ayrılmalarda bu tarihin aranmayacağı yolunda bir hükme yer verilmemiştir. Başka bir anlatımla, istifa veya emeklilik suretiyle ayrılma arasında fark aranmadan, "görevden ayrılma" biçiminde kapsayıcı bir ifade kullanılmıştır.

Bu nedenle; 2839 sayılı Kanun'un 18. maddesi kapsamına giren kamu görevlileri, siyasi parti il, ilçe teşkilatı yöneticileri, Türk Silahlı Kuvvetleri mensupları (subay ve astsubaylar) ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile sendikalar, kamu bankaları ile üst birliklerin ve bunların üst kuruluşlarının ve katıldıkları teşebbüs veya ortaklıkların yönetim ve denetim kurullarında görev alanların 31 Mart 2019 tarihinde yapılacak Mahalli İdareler Seçimlerinde aday olabilmeleri için, istifa veya emeklilik yoluyla ayrılanlar arasında bir ayırım yapılmaksızın istifa veya emeklilik dilekçelerini yukarıda öngörülen sürede vermiş olmaları gerekir. Aksi halde, öngörülen tarihten sonra emeklilik veya istifa isteminde bulunanların 31 Mart 2019 tarihinde yapılacak seçimde aday olmalarına kanunen imkan bulunmamaktadır."

III- DEĞERLENDİRME:

A) Adaylık İçin Görevden Ayrılma/Çekilme

1- Ayrılması Gerekenler:

2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu'nun 18 inci maddesine göre aday olmak isteyen;

- Hâkimler ve savcılar,
- Yüksek yargı organları mensupları,
- Yüksek öğretim kurumlarındaki öğretim elemanları,
- Yükseköğretim Kurulu, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu üyeleri,

- Kamu kurumu ve kuruluşlarının memur statüsündeki görevlileri ile yaptıkları hizmet bakımından işçi niteliği taşımayan diğer kamu görevlileri,
 - Subay ile astsubaylar,
 - Siyasi partilerin il, ilçe yönetim kurulu başkan ve üyeleri ile
 - Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile sendikalar, kamu bankaları ile üst birliklerin ve bunların üst kuruluşlarının ve katıldıkları teşebbüs veya ortaklıkların yönetim ve denetim kurullarında görev alanların,
- görevlerinden ayrılmaları gerekir.

Bu hükmün mefhumu muhalifinden yola çıkarak, görevinden ayrılmayacakları şu şekilde sıralayabiliriz:

- Aday gösterilen Milletvekilleri
- İşçi niteliğindeki çalışanlar.

Bunun yanında, belediye başkanları, belediye meclis üyeleri, belediye birliklerinin başkanı olan belediye başkanı veya meclis üyeleri ile birlik meclis üyelerinin de görevlerinden istifa etmelerine gerek bulunmamaktadır.

2- Ayrılmada Usul

Görevden ayrılacaklar ile ilgili olarak uygulanacak usul, aynı Kanunun 19. maddesinde yer almıştır.

Buna göre;

Yukarıda 18 inci madde kapsamında ayrılmaları gerektiği belirtilenler, ayrılma istekleri en yakın amire verilecek bir dilekçeyle yapılır. Dilekçedeki imzanın sahibine ait olduğu, amir tarafından onanır ve doğruca bağlı bulunduğu bakanlığa veya kuruma derhal gönderilir. Dilekçe sahibine, dilekçenin alındığına dair bir belge ve mertebeler silsilesiyle amirlere de bilgi verilir. Aynı esaslar dairesinde telgrafla da müracaat yapılabilir.

Dilekçenin bakanlığa veya kuruma geldiği tarihten itibaren, en geç on gün içinde ayrılma isteğinin kabul edildiği dilekçe sahibine ve amirlerine tebliğ olunur.

Subay ve astsubayların savaş ve seferberlik hallerindeki ayrılma istekleri hariç olmak üzere, ayrılma hakkını kazanmış olanların, ayrılma istekleri reddedilemez. 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanununun 2 nci maddesinin yedinci fıkrası hükmü saklıdır. Ayrılma istekleri kabul edilen subay ve astsubaylardan milletvekili seçilmemiş olanlar sonradan bu isteklerinden vazgeçemezler ve silahlı kuvvetlere dönemezler.

Ayrılma hakkını kazanmamış olduklarından dolayı, ayrılma istekleri reddedilenler, aday listesine giremezler ve adaylıklarını koyamazlar.

Ayrılma istekleri kabul edilenler, görev başında buldukları sürece propaganda mahiyetinde hiç bir harekette bulunamazlar. Subaylar ile astsubaylar ve görevleri gereği resmi elbise giyenler, resmi elbiseyle propaganda yapamaz ve bu mahiyette herhangi bir harekette bulunamazlar.

3- Ayrılma İsteğinin Son Tarihi

Mahalli idareler seçimlerinde aday olmak isteyenler, en geç 1 Aralık 2018 Cumartesi günü saat: 17.00'ye kadar 2839 sayılı Kanunun 18. maddesi uyarınca görevlerinden ayrılma isteğinde bulunmaları gerekmektedir.

Kamu görevlilerinden emeklilik dilekçesi verip aday olacakların en geç 1 Aralık 2018 Cumartesi tarihinden geçerli olmak üzere emeklilik isteğini belirten dilekçelerini en geç 1 Aralık 2018 Cumartesi günü saat: 17.00'ye kadar vermeleri gerekmektedir.

Görev yaptıkları yerden aday olmak isteyen siyasi partilerin il, ilçe yönetim kurulu başkan ve üyelerinin de en geç 1 Aralık 2018 Cumartesi günü saat: 17.00'ye kadar istifa etmeleri gerekmektedir.

B) Seçim Sonrası Göreve Başlama

Belediye başkan adayı ve aday adayı olan; Devlet memurları ve diğer kamu görevlileri, adaylığı veya seçimi kaybetmeleri hâlinde, Yüksek Seçim Kurulunca seçim sonuçlarının ilanını takip eden bir ay içinde müracaat etmeleri kaydıyla eski görevlerine veya kazanılmış hak aylık derecelerindeki başka bir göreve dönebilirler.

C) Göreve Dönemeyecek Olanlar

Cumhurbaşkanlığı Seçimi Kanunu'nun 11 inci maddesi ile 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun ek 7 nci maddesi hükmüne göre;

- Yüksek mahkeme üyeleri,
- Hakimler, savcılar ve bu meslekten sayılanlar,
- Subay ve astsubaylar,

adaylığı veya seçimi kaybetmeleri hâlinde görevlerine geri dönebilirler.

Bunun yanında aday olmak için istifa edilen görev, seçimle gelinen bir görev ise, bu durumda göreve geri dönmek söz konusu olmayacaktır. (Siyasi partilerin il, ilçe yönetim kurulu başkan ve üyeleri ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile sendikalar, kamu bankaları ile üst birliklerin ve bunların üst kuruluşlarının ve

katıldıkları teşebbüs veya ortaklıkların yönetim ve denetim kurullarında görev alanlar)

Telefon: +90 (312) 473 84 23

E-Posta: mts@mevzuattakip.com.tr

Adres: Çetin Emeç Bulvarı Hürriyet Cad. No: 2/12 Çankaya ANKARA